

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX kadencja
Prezes Rady Ministrów
DSP.WPP.140.9.2020.ML

Warszawa, 22 maja 2020 r.

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

przekazuję przyjęte przez **Radę Ministrów stanowisko** wobec
poselskiego projektu ustawy

**- o zmianie ustawy – Kodeks karny (druk
nr 138).**

Jednocześnie informuję, że Rada Ministrów upoważniła Ministra
Sprawiedliwości do reprezentowania Rządu w tej sprawie w toku prac
parlamentarnych.

Z poważaniem

Mateusz Morawiecki

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Stanowisko Rządu
do poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny
(druk sejmowy nr 138)

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny (druk sejmowy nr 138) zawiera propozycję nowelizacji przepisu art. 119 § 1 k.k., art. 256 § 1 k.k. i art. 257 k.k., a także art. 115 k.k. poprzez dodanie § 25-27 w zakresie nowych definicji legalnych dotyczących pojęć: „orientacja seksualna”, „tożsamość płciowa” i „ekspresja płciowa”.

Podobne, a czasami tożsame propozycje legislacyjne zawierały poselskie projekty ustaw procedowane w Sejmie RP: VI kadencji (druk sejmowy nr 4253), VII kadencji (druki sejmowe nr 340, 383, 1078 i 2357) oraz VIII kadencji (druki sejmowe nr 878 i 2301). Powyższe legislacyjne inicjatywy poselskie nie zostały przyjęte przez Sejm RP.

Zgodnie z art. 119 § 1 k.k. „Kto stosuje przemoc lub groźbę bezprawną wobec grupy osób lub poszczególnej osoby z powodu jej przynależności narodowej, etnicznej, rasowej, politycznej, wyznaniowej lub z powodu jej bezwyznaniowości, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.”

Zgodnie z art. 256 § 1 k.k. „Kto publicznie propaguje faszystowski lub inny totalitarny ustrój państwa lub nawołuje do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych albo ze względu na bezwyznaniowość, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.”

Zgodnie z art. 257 k.k. „Kto publicznie znieważa grupę ludności albo poszczególłą osobę z powodu jej przynależności narodowej, etnicznej, rasowej, wyznaniowej albo z powodu jej bezwyznaniowości lub z takich powodów narusza nietykalność cielesną innej osoby, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.”

Projektodawcy zakładają nowelizację wskazanych przepisów poprzez wprowadzenie nowych znamion do katalogu przesłanek dyskryminacyjnych w postaci kryteriów: płci, wieku, niepełnosprawności, tożsamości płciowej, ekspresji płciowej i orientacji seksualnej, a w art. 256 § 1 k.k. i art. 257 k.k. także kryterium przynależności politycznej. Nadto projektodawcy w nowym brzmieniu przepisu art. 256 § 1 k.k. proponują usunięcie zwrotu „lub z takich powodów narusza nietykalność cielesną innej osoby”.

W uzasadnieniu projektu wskazano, że zasadniczym celem proponowanej nowelizacji jest wzmocnienie ochrony prawnej obywateli i obywaterek przed przemocą, dyskryminacją i mową nienawiści poprzez objęcie zakresem zastosowania przepisów karnych dotyczących tzw. przestępstw z nienawiści większej ilości cech chronionych. Jak wskazują projektodawcy przyjęcie proponowanej ustawy doprowadzi do pełniejszej realizacji konstytucyjnego ogólnego zakazu dyskryminacji ze względu na jakąkolwiek przyczynę, zawartego w art. 32 Konstytucji RP, który obecnie nie jest przestrzegany ze względu na wyłączenie spod ochrony prawnokarnej części obywateli i obywaterek noszących cechy będące motywacją do przestępstw. Nadto w wyniku zaproponowanych zmian Polska zrealizuje rekomendacje międzynarodowych organizacji działających na rzecz praw człowieka oraz zobowiązania wynikające z ratyfikowanych konwencji.

Projektowana nowelizacja art. 119 § 1 k.k., art. 256 § 1 k.k. i art. 257 k.k., jak również art. 115 k.k., budzi wątpliwości.

Objęcie penalizacją z art. 119 § 1 k.k., art. 256 § 1 k.k. i art. 257 k.k. zachowania są wyrazem wzmożonej ochrony prawnokarnej przed aktami dyskryminacji podejmowanymi ze względu na zawarte w wymienionym w nich katalogu okoliczności, do których należą przynależność narodowa, etniczna, rasowa, wyznaniowa bądź bezwyznaniowość. Wyodrębnienie przestępstw dyskryminacyjnych w takiej postaci jest wynikiem uznania przez ustawodawcę, że są to zachowania zagrażające określonym dobrom ogólnym, co znajduje odzwierciedlenie w systematyce Kodeksu karnego. Przepis art. 119 § 1 k.k. został umieszczony w Rozdziale XVI, grupującym przestępstwa przeciwko pokojowi i ludzkości oraz przestępstwa wojenne, zaś przepis art. 256 § 1 i art. 257 k.k. w Rozdziale XXXII, obejmującym przestępstwa przeciwko porządkowi publicznemu. Istotą tych norm prawnych nie jest penalizacja wszystkich zachowań o charakterze dyskryminacyjnym, a tylko takich, które równocześnie zagrażają określonym dobrom ogólnospołecznym, czego wyrazem jest ujęcie ich w katalogu zamkniętym, obejmującym przynależność narodową, etniczną, rasową, wyznaniową bądź bezwyznaniowość.

Ogólny przedmiot ochrony w wypadku czynów zabronionych określonych w art. 119 § 1 k.k. stanowi dobro w postaci pokojowego współżycia członków społeczeństwa pluralistycznego i właśnie w związku z koniecznością ochrony tegoż dobra następuje wyodrębnienie zachowań typowo zagrażających pokojowemu współżyciu ludzi o różnych postawach politycznych, światopoglądowych, czy też należących do określonej rasy,

narodowości, czy grupy etnicznej. Istotą tego rodzaju regulacji nie jest zatem objęcie zakresem wynikającej z niej penalizacji wszelkiego rodzaju aktów dyskryminacji człowieka – ta może być bowiem motywowana bardzo różnymi czynnikami, a tylko tych, które równocześnie ze swej istoty zagrażają wartości, jaką stanowi pokojowe współżycie międzyludzkie.

Podobnie analizowany problem przedstawia się w odniesieniu do typów przestępstw określonych w art. 256 § 1 k.k. i art. 257 k.k. Również w tych wypadkach ustawodawca poddaje wzmożonej penalizacji określone zachowania motywowane takiego rodzaju okolicznościami, które mogą wywołać niepokoje społeczne, godząc tym samym bezpośrednio w dobro o charakterze ogólnospołecznym, jakim jest porządek publiczny. Rodzajowy i indywidualny przedmiot ochrony w przypadku art. 256 k.k. stanowi porządek publiczny, w tym istniejący ład prawny i polityczny, bowiem zachowania stypizowane w art. 256 k.k. mogą prowadzić do poważnych zakłóceń tego ładu i destabilizacji społecznej. Natomiast w takim zakresie, w jakim art. 256 k.k. odnosi się do nawoływania do nienawiści, jego przedmiotem ochrony jest także bezpieczeństwo osób, które należą do grup, na które nienawiść ta miałaby być nakierowana. Dokonywane publicznie zamachy na cześć osób należących do wskazanych w dyspozycji art. 257 k.k. grup w poważnym nawet stopniu mogą zakłócić porządek publiczny i prowadzić do destabilizacji ładu społecznego, a ich tolerowanie mogłoby w konsekwencji prowadzić do poważniejszych jeszcze naruszeń. Przedmiotem ochrony art. 257 k.k. jest też cześć i nietykalność cielesna osób należących do wskazanych w nim grup.

Istotą powyższych norm prawnych nie jest zatem penalizacja wszystkich zachowań dyskryminacyjnych, a tylko takich, które równocześnie zagrażają określonym dobrom ogólnospołecznym, czego wyrazem jest ujęcie ich w katalogu zamkniętym, obejmującym przynależność narodową, etniczną, rasową, wyznaniową bądź bezwyznaniowość. W odniesieniu zatem do stypizowanych przestępstw dyskryminacyjnych wzmożony poziom ich penalizacji uzasadniony jest złożonym przedmiotem ochrony, który nie występuje w odniesieniu do tego samego rodzaju zachowań motywowanych innymi względami, jak choćby orientacją seksualną, ekspresją płciową czy też tożsamością płciową.

Prawo karne powinno stanowić ostateczny sposób oddziaływania na kształt relacji społecznych i winno być stosowane jedynie w przypadku braku możliwości wykorzystania lub nieskuteczności innych metod. Z tego względu zarówno regulacje krajowe, jak i przyjmowane na forum międzynarodowym, w tym w ramach systemu Rady Europy i Unii Europejskiej, przewidują odpowiedzialność karną za szczególne typy czynów o charakterze dyskryminacyjnym jedynie w określonych przypadkach. Zgodnie z uwarunkowaniami społecznymi i historycznymi są to przede wszystkim czyny popełnione na tle różnic

narodowościowych, etnicznych, rasowych i religijnych. Decyzja ramowa Rady UE 2008/913/WSiSW z 28 listopada 2008 r. w sprawie zwalczania pewnych form i przejawów rasizmu i ksenofobii za pomocą środków prawnokarnych (Dz. Urz. UE L 328 z 6.6.2008, s. 55-58) nakłada na państwa członkowskie Unii Europejskiej obowiązek ochrony osób i grup wyróżnionych według koloru skóry, rasy, religii, pochodzenia, przynależności narodowej lub etnicznej. Brak jest w przepisach tego aktu odniesienia do przesłanek objętych projektem.

Kodeks karny nie zawiera wprowadzie szczególnych typów przestępstw, do których znamion należałyby objęte nowelizacją kryteria, z powodu których realizowana jest czynność sprawcza, jednak nie oznacza to braku ochrony prawnokarnej przed tego typu działaniami o charakterze dyskryminacyjnym. Funkcja ochronna prawa karnego znajduje, wobec pokrzywdzonych takimi czynami, odzwierciedlenie w wielu przepisach o charakterze bardziej ogólnym, zawartych w różnych rozdziałach części szczególnej Kodeksu karnego. Znaczna część zachowań polegających na popełnieniu czynu zabronionego z motywów dyskryminacyjnych, obejmujących takie przesłanki jak płeć, tożsamość płciową, wiek, niepełnosprawność, ekspresję płciową lub orientację seksualną, stanowi przestępstwo w myśl polskiego porządku prawnego. Godność i cześć człowieka, jego wolność, nienaruszalność cielesna, zdrowie psychiczne i fizyczne stanowi przedmiot ochrony szeregu norm prawa karnego. Niezależnie zatem z jakich powodów, czy też w związku z jaką motywacją dobra te są naruszane, w razie realizacji znamion odpowiednich typów czynów zabronionych aktualizuje się odpowiedzialność karna sprawcy naruszenia. Większość czynności sprawczych należących do znamion czasownikowych nowelizowanych przepisów w obecnym stanie prawnym stanowi również samodzielnie, a więc niezależnie od przyczyn, z jakich zachowania te są podejmowane, czyny zabronione. Czyny naruszające cześć i dobre imię stanowią przestępstwa z art. 212 § 1 k.k. i art. 216 § 1 k.k., zachowania naruszające nietykalność cielesną – przestępstwo z art. 217 § 1 k.k., kierowanie gróźb karalnych – przestępstwo z art. 190 § 1 k.k., przemoc – przestępstwo z art. 191 § 1 k.k. Przepisy te zawierają karnoprawny zakaz stosowania przemocy, gróźby bezprawnej, naruszania nietykalności cielesnej oraz znieważania każdej osoby, w każdym czasie, miejscu i w każdej sytuacji, bez względu na motywację sprawcy. Podstawę ścigania może także stanowić naruszenie innych przepisów chroniących określone dobro, np. życie lub zdrowie. Zakres omawianej ochrony ulega poszerzeniu w wyniku stosowania przepisów części ogólnej Kodeksu karnego, a dotyczących form zjawiskowych przestępstwa. Ustawowe zagrożenie jest zróżnicowane w zależności od rodzaju bądź naruszonego dobra objętego ochroną.

Brak jest jednocześnie szczególnego uzasadnienia aksjologicznego dla wprowadzenia surowszej odpowiedzialności karnej sprawcy, który dopuszcza się wskazanych przestępstw motywowanych projektowanymi przesłankami dyskryminacyjnymi. Ustawodawca, wychodząc z założenia, że przyczyny dyskryminacyjne mogą być niezwykle zróżnicowane, nie poddaje wzmoczonej, ale z natury rzeczy wyrywkowej, penalizacji zachowań podejmowanych ze względu na określoną motywację, ale zapewnia jednolitą ochronę dóbr prawnych, nie różnicując przyczyn dyskryminacyjnych (w tym również z powodu innych przesłanek dyskryminacyjnych, takich jak np. choroba psychiczna, bezdomność, uzależnienie). Przypisanie sprawcy odpowiedzialności za jedno z tych przestępstw, motywowane uprzedzeniami sprawcy, zawsze będzie wymagało dokonania przez sąd oceny konkretnego stanu faktycznego w kontekście realizacji znamion czynu zabronionego. Zgodnie z art. 32 ust. 2 Konstytucji RP nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny, a zatem przepis ten nie tworzy enumeratywnie wymienionych kryteriów w zakresie tego zakazu. Przepis ten wprowadza ogólną formułę zakazu dyskryminacji z jakiegokolwiek powodu. Projektowana regulacja może być zatem postrzegana jako prowadząca do dyskryminacji pewnych grup społecznych, które również spotykają się z wykluczeniem, a nie są w projekcie wymienione. Wyliczenie w projektowanych przepisach ma charakter enumeratywny. Projekt zmierza do poszerzenia dotychczasowego katalogu znamion określających czynność sprawczą o zachowania podejmowane ze względu na płeć, tożsamość płciową, wiek, niepełnosprawność, ekspresję płciową i orientację seksualną, pomijając szereg innych okoliczności mogących mieć charakter dyskryminacyjny, jak choćby przykładowo określona choroba, uzależnienie, bezdomność, brak pracy.

Jeżeli motywem tych przestępstw jest fakt przynależności pokrzywdzonego do grupy mniejszościowej, na co wskazuje się w uzasadnieniu projektu, to już w obecnym stanie prawnym motywacja sprawcy jest uwzględniana w toku prowadzonego postępowania karnego. Zgodnie z zasadami wymiaru kary, określonymi w art. 53 § 2 k.k., przy odpowiedzialności sprawcy za popełnienie czynu zabronionego motyw jego działania (czyli czynnik intelektualny stanowiący rację działania, to co sprawca formułuje jako powód swojego działania), którym może być jedna z przyczyn dyskryminacyjnych, stanowi jedną z okoliczności uwzględnianych przez sąd przy wymierzaniu kary. Ponadto motywacja sprawcy jest wprost wymieniona w Kodeksie karnym jako jedna z przesłanek oceny karygodności czynu zabronionego w zakresie oceny stopnia społecznej szkodliwości czynu (art. 115 § 2 k.k.). Okoliczność ta, jako element strony podmiotowej czynu zabronionego, decyduje o społecznej szkodliwości

czynu, czyli o jego ciężarze. Te regulacje prawne pokazują, że w obecnym stanie prawnym motywacja sprawcy przy realizacji znamion czynu zabronionego jest brana pod uwagę, zarówno przy określaniu ciężaru czynu zabronionego, jak i przy wymiarze kary. Nie budzi wątpliwości, że motywacja wynikająca z uprzedzeń sprawcy winna być przy wymiarze kary brana pod uwagę jako okoliczność obciążająca. Motywacja zasługująca na szczególne potępienie (w rozumieniu powszechnym wyjątkowo naganna) w świetle obowiązujących przepisów wpływa na zaostrzenie odpowiedzialności karnej jako element znamion typu kwalifikowanego przestępstwa (np. w przypadku przestępstwa zabójstwa – art. 148 § 2 pkt 3 k.k.). Ponadto, zgodnie z art. 40 § 2 k.k., za przestępstwo popełnione w wyniku motywacji zasługującej na szczególne potępienie istnieje możliwość społecznego napiętnowania sprawcy poprzez orzeczenie środka karnego w postaci pozbawienia praw publicznych.

Dodatkowo można wskazać, że ustawa z dnia 16 maja 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 3451; skierowana przez Prezydenta RP do Trybunału Konstytucyjnego w ramach kontroli prewencyjnej) zawiera zmianę art. 53 k.k., który reguluje dyrektywy sądowego wymiaru kary w taki sposób, aby wskazać w nim wprost okoliczności obciążające sprawcę czynu. Ich wystąpienie będzie miało więc wpływ na karę wymierzoną przez sąd. Jako przykład takich okoliczności wskazano między innymi: sposób działania prowadzący do poniżenia lub udręczenia pokrzywdzonego, popełnienie przestępstwa z motywacją zasługującą na szczególne potępienie lub z niskich pobudek, popełnienie, z użyciem przemocy, przestępstwa motywowanego nienawiścią z powodu przynależności narodowej, etnicznej, rasowej, politycznej lub wyznaniowej ofiary albo z powodu jej bezwyznaniowości.

Mając powyższe na uwadze przyjąć należy, iż krajowe regulacje o charakterze ogólnym umożliwiają, zgodnie z powołanym w uzasadnieniu projektu orzecnictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, uwzględnienie przy stosowaniu norm prawa karnego szczególnych, podyktowanych uprzedzeniami i nietolerancją motywacji i sposobu działania sprawców przestępstw.

Przedstawiona wyżej analiza prawna dotycząca kryminalizacji zachowań składających się na zjawisko przestępstw z nienawiści wskazuje, iż polskie prawo karne posiada odpowiednie instrumenty reakcji karnoprawnej na powyższe naganne zachowania. Nie można zatem podzielić zarzutu dotyczącego braku istnienia na poziomie krajowym skutecznych środków ochrony prawnokarnej osób dyskryminowanych ze względu na płeć, tożsamość płciową, niepełnosprawność, wiek, ekspresję płciową lub orientację seksualną.

Wskazana powyżej argumentacja dotycząca wzmoczonego przedmiotu ochrony stypizowanych przestępstw dyskryminacyjnych znajduje zastosowanie również wobec podniesionych zarzutów dotyczących trybu ścigania w przepisach karnych o charakterze ogólnym znajdujących zastosowanie do ochrony przed zachowaniami motywowanymi przekonaniem dyskryminacyjnymi. Zarówno tryb ścigania przestępstw, jak i zagrożenie karą, uzależnione są od dobra prawnego podlegającego ochronie przewidzianej w przepisie karnym. Uzupełnienie w proponowany przez projektodawców sposób katalogu przyczyn dyskryminacyjnych w obrębie przepisów art. 119 § 1 k.k., art. 256 § 1 k.k. i art. 257 k.k. spowoduje zmianę trybu ścigania szeregu zachowań, które w obecnym stanie prawnym mają charakter prywatnoskargowy. W uzasadnieniu projektu wskazano, że taki charakter ścigania tych przestępstw (np. znieważenia z art. 216 k.k.) wskazuje na słabość zapewnionej ochrony. Nie można podzielić przedstawionego argumentu. Należy wskazać, że bezpośrednim skutkiem procesowym takiej zmiany normatywnej byłoby uniezależnienie ścigania karania od woli osoby pokrzywdzonej, która w odniesieniu do czynności jej znieważenia, czy naruszenia jej nietykalności cielesnej może nie być zainteresowana wdrożeniem ścigania z urzędu. Może się także pojawić tendencja do traktowania takich spraw przez organy ścigania jako cechujące się znikomym stopniem społecznej szkodliwości w porównaniu z innymi przestępstwami ściganymi z urzędu. W przypadku przestępstw prywatnoskargowych to pokrzywdzony jest zainteresowany doprowadzeniem sprawy do merytorycznego rozstrzygnięcia i ma po temu realne możliwości.

Kwestią istotną w kontekście zamierzonego rozszerzenia motywów działań dyskryminacyjnych mogą być problemy interpretacyjne zakresu znamion przestępstw określonych nowelizowanymi przepisami. Posłużenie się przez projektodawców kryterium „orientacji seksualnej”, „tożsamości płciowej”, czy też „ekspresji płciowej” jako znamieniem występującym w projektowanym art. 119 k.k., art. 256 § 1 k.k. i art. 257 k.k. nasuwa wątpliwości co do zgodności tych przepisów z zasadą określoności przepisów prawa karnego. Powyższe pojęcia nie są znane polskiemu prawu, a tym bardziej prawu karnemu. Mogą one bowiem rodzić liczne wątpliwości interpretacyjne w zakresie powszechnej rekonstrukcji jego treści w kontekście zakazu wynikającego z przepisów prawa karnego. Niewątpliwie pojęcia te mogą funkcjonować np. w naukach społecznych, medycznych i psychologicznych, jednakże nie mogą być w zaproponowany sposób przenoszone na grunt prawa karnego. Wskazane przez projektodawców definicje legalne wyżej wskazanych pojęć są w dużym stopniu obarczone zarzutem niedookreśloności, a także wieloznaczności. Budzą wiele wątpliwości interpretacyjnych, jak na przykład definicja pojęcia „ekspresja płciowa”, która nie jest ani

jednoznaczna, ani precyzyjna, ani jasna. Nie wiadomo bowiem jak rozumieć sposób wyrażania własnej tożsamości płciowej (obiektywnie, subiektywnie, jakimi kryteriami się posługiwać, itp.), a nadto definicja zawiera jedynie przykładowe sposoby wyrażania i komunikowania tożsamości płciowej. Przypomnieć należy, iż zgodnie z orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego „naruszeniem Konstytucji jest stanowienie przepisów niejasnych, wieloznacznych, które nie pozwalają obywatelowi na przewidzenie konsekwencji prawnych jego zachowań”. Trafnie wskazuje się, że „należyta poprawność, precyzyjność i jasność przepisów prawnych ma szczególne znaczenie, gdy chodzi o ochronę konstytucyjnych praw i wolności człowieka i obywatela” (wyrok TK z dnia 22 maja 2002 r., K 6/02, OTK ZU nr 3/A/2002, poz. 33).

Niezależnie od tego mogą również wystąpić trudności w zakresie prawidłowego kwalifikowania poszczególnych stanów faktycznych, w szczególności wobec wątpliwości, czy realizują one znamiona przykładowo typu przestępstwa znieważenia z art. 216 k.k., czy też przestępstwa dyskryminacyjnego z art. 257 k.k. Może dojść do sytuacji, w której obecne podstawowe normy prawnokarne chroniące cześć i dobre imię człowieka staną się jedynie normami o charakterze subsydiarnym. Tego zaś typu sytuacja prowadzić zaś może do pewnego osłabienia funkcji gwarancyjnej prawa karnego.

Należy także zwrócić uwagę, że w zakresie zwalczania dyskryminacji istnieją także podstawy na gruncie prawa cywilnego (art. 23 i 24 k.c.) oraz prawa pracy (art. 18^{3a} k.p., gdzie mowa o bardzo szeroko ujętym zakazie dyskryminacji).

Wreszcie podkreślić trzeba, iż projektodawca w nowym brzmieniu przepisu art. 257 k.k. nie przewidział penalizacji zachowania polegającego na naruszeniu nietykalności cielesnej innej osoby z wyżej wskazanych w tym przepisie powodów. Powyższy zabieg legislacyjny powoduje, iż przedmiotem ochrony przepisu art. 257 k.k. nie będzie już nietykalność osobista człowieka, co w sposób oczywisty prowadzi do depenalizacji częstych zachowań polegających nie tylko na naruszaniu godności człowieka z powodów wskazanych w art. 257 k.k., ale często też na naruszaniu jego nietykalności cielesnej w różnych postaciach, np. szarpania, popychania, ciągnięcie za ubiór, kopnięcia, uciskania, a także oddziaływanie za pomocą innych przedmiotów lub substancji, np. rzucania w pokrzywdzonego jakimiś przedmiotami, polania go wodą, rozpylenia gazu itp.

Nadto warto podkreślić, iż poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych dyskryminacją, czy też motywowanymi nią przestępstwami, może być osiągnięta w pierwszej kolejności przez działania pozalegislacyjne – przede wszystkim poprzez budowę zaufania do profesjonalizmu

organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości. W tym kontekście należy zwrócić uwagę na wprowadzone zmiany w procedurze karnej uniemożliwiające poznanie przez sprawcę adresu zamieszkania i miejsca pracy pokrzywdzonego i świadka (art. 148a k.p.k.), jak również możliwości stwarzane przez rozwiązania zawarte w ustawie z dnia 28 listopada 2014 r. o ochronie i pomocy dla pokrzywdzonego i świadka (Dz. U. z 2015 r. poz. 21) oraz w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 września 2015 r. w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej (Dz. U. poz. 1544). Rozwiązania te wychodzą naprzeciw uzasadnionym potrzebom ofiar i świadków przestępstw oraz umożliwiają udzielanie im pomocy w sposób zindywidualizowany, dostosowany do ich warunków osobistych.

Uwzględniając powyższe, Rada Ministrów negatywnie ocenia poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny (druk sejmowy nr 138).